

BULGARIAN NATIONAL BANK

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

МАКРОИКОНОМИЧЕСКА
ПРОГНОЗА
ДЕКЕМВРИ 2021

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

МАКРОИКОНОМИЧЕСКА
ПРОГНОЗА
ДЕКЕМВРИ 2021 Г.

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

Тримесечното издание на БНБ „Макроикономическа прогноза“ представя годишни прогнози за основни макроикономически показатели за България през текущата и следващите две години. Макроикономическата прогноза се изготвя от дирекция „Икономически изследвания и прогнози“ на БНБ и не е задължително да отразява вижданията на членовете на Управителния съвет на БНБ относно перспективите за развитието на българската икономика. Информация за процедурата по изготвянето на прогнозата и технически пояснения по използвания макроикономически прогностичен модел могат да бъдат намерени в брой 4/2015 г. на публикацията „Икономически преглед“: http://bnb.bg/bnbweb/groups/public/documents/bnb_download/pub_r_f_2015_04_bg.pdf.

Публикацията „Макроикономическа прогноза“ (декември 2021 г.) е представена на УС на БНБ на заседанието му на 27 януари 2022 г. В публикацията са използвани статистически данни и информация, налични към 13 януари 2022 г. Публикуваните оценки и прогнози не следва да се считат за съвет или препоръка и всяко лице, ползващо представената информация, поема пълна отговорност за вземаните от него решения.

Българската народна банка, членовете на Управителния съвет на БНБ и служителите на БНБ, участвали в подготовката на тази публикация, не носят каквато и да било отговорност за използването на прогнозите, оценките и цялата останала информация в публикацията от страна на което и да е друго лице.

Материалът е достъпен за ползване на интернет страницата на БНБ в рубрика „Изследвания и публикации“, раздел „Периодични публикации“. Разрешава се възпроизвеждането на части от публикацията при изрично позоваване на източника.

Бележки, коментари и предложения можете да изпращате на адрес: Българска народна банка, дирекция „Икономически изследвания и прогнози“, пл. „Княз Александър I“ № 1, 1000 София.

© Българска народна банка, 2022 г.

1000 София, пл. „Княз Александър I“ № 1

Тел. 02 9145-1944, 1271

Интернет страница: www.bnb.bg

Материалите са получени за редакционна обработка на 26 януари 2022 г.

Информацията, публикувана в изданието, може да се ползва без специално разрешение, единствено с изричното позоваване на източника.

ISSN 2738-7658 (онлайн)

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕЗЮМЕ	5
ПРОГНОЗА ЗА ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА 2021-2023 ГОДИНА	7
Външна среда	7
Икономическа активност в България	8
Платежен баланс	10
Пазар на труда	10
Инфлация	11
Паричен сектор	13
РЕВИЗИИ В ПРОГНОЗАТА.....	14
РИСКОВЕ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕТО НА ПРОГНОЗАТА.....	17

ГРАФИКИ

- Ветрилообразна графика за очаквания годишен темп на изменение на реалния БВП..... 18
- Ветрилообразна графика за очакваната инфлация на годишна база в края на периода..... 18

ТАБЛИЦИ

- Ревизии в прогнозата за БВП и за инфлацията (13 януари 2022 г. спрямо 28 септември 2021 г.)..... 15
- Прогноза за основните макроикономически показатели за периода 2021–2023 г..... 19

Абревиатури и съкращения

БНБ	Българска народна банка
БВП	брутен вътрешен продукт
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕЦБ	Европейска централна банка
КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
КФП	Консолидирана фискална програма
МВФ	Международен валутен фонд
НСИ	Национален статистически институт
САЩ	Съединени американски щати
ХИПЦ	хармонизиран индекс на потребителските цени

РЕЗЮМЕ

Прогнозата на БНБ за основни макроикономически показатели е изготвена въз основа на информация, публикувана към 13 януари 2022 г. Подходът при съставянето на допусканията за цените на основни суровини на международните пазари е променен спрямо предходните прогнози по отношение както на използваната методология, така и на обхвата на разглежданите суровини. Включените в прогнозата допускания за развитието на международната среда използват информация към 17 декември 2021 г. и предполагат външното търсене за български стоки и услуги да продължи да нараства през целия прогнозен хоризонт. Допусканията за цените на петролните продукти и природния газ в евро са те да продължат да се покачват на годишна база до края на третото тримесечие на 2022 г., което да бъде последвано от понижаване до края на 2023 г. Прогнозата включва допускане за продължаващо нарастване на годишна база на цената на електроенергията в евро до края на 2022 г. и за понижението ѝ през следващата година. Цените на неенергийните продукти в евро се предполага, че се повишават на годишна база за целия прогнозен хоризонт.

Според базисния сценарий на прогнозата реалният БВП на България през 2021 г. ще отчете 3.7% растеж, движен почти изцяло от нарастване със 7.5% на частното потребление. Очакваме всички останали компоненти на БВП, с изключение на правителственото потребление, да имат отрицателен принос за изменението на икономическата активност през 2021 г. През 2022 г. очакваме растежът на БВП да се забави слабо до 3.6%, което ще се дължи предимно на значително по-слабия растеж на частното потребление и в по-малка степен на понижението на правителственото потребление, докато нетният износ и инвестициите ще имат положителен принос за икономическия растеж. Фактори за забавянето на растежа на частното потребление през 2022 г. ще са високата база от 2021 г., както и очакваните негативни ефекти от прогнозираното ускоряване на инфлацията до средата на 2022 г. Върху реалния разполагаем доход на домакинствата и върху потребителските нагласи. През 2023 г. очакваме растежът на БВП да се ускори до 4.5% най-вече поради прогнозираното значително увеличение на публичните и частните инвестиции в съответствие със заложения в прогнозата времеви профил на усвояване на средствата по Националния план за възстановяване и устойчивост. Същевременно очакваме нетният износ да има негативен принос за изменението на БВП поради по-силен растеж на вноса спрямо износа.

Годишната инфлация, измерена чрез хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ), се очаква да продължи да се ускорява през първото полугодие, след което да се забави до 7.5% в края на 2022 г. Възходящата динамика на потребителските цени ще отразява най-вече повишените разходи за производство и транспорт на фирмите вследствие на съществено поскъпване в края на 2021 г. на електроенергията за стопански потребители и на други основни енергийни суровини, както и допусканията за продължаващ верижен растеж на цените при някои от тях през първото тримесечие на 2022 г. Нарастването на цените на храните на международните пазари, увеличението на разходите за труд на единица продукция и широкообхватното ускоряване на растежа на потребителските цени в еврозоната и в други основни търговски партньори на България ще бъдат други фактори с проинфлационно влияние. Очакваме темпът на нарастване на потребителските цени да се забави до 3.4% в края на 2023 г. най-вече поради техническите допускания за понижаване на цените на основните енергийни суровини на международните пазари.

Рисковете по отношение на прогнозата за растежа на БВП се оценяват като балансиран за 2021 г., а за 2022 г. и 2023 г. съществуват рискове за реализиране на по-нисък растеж спрямо този в базисния сценарий. Основни рискове за 2022 г. и 2023 г. са възможно отлагане на изпълнението на инвестиционни проекти, финансирани с национални средства, по-бавен от заложения в прогнозата темп на усвояване на средствата по европейски програми, както и забавено изпълнение на инвестиционните проекти от Националния план за възстановяване и устойчивост.

вост спрямо времевия профил, заложен в базисния сценарий. Друг основен риск е свързан с реализиране на по-висока инфлация спрямо базисния сценарий, което би оказало допълнителен негативен ефект върху прогнозираните реални доходи на домакинствата и би влошило в по-голяма степен нагласите на икономическите агенти. Това би довело до по-ниска оценка спрямо базисния сценарий за размера на частното потребление и инвестиции.

Пред реализирането на прогнозата за инфлацията за целия прогнозен хоризонт съществуват рискове за по-силно нарастване на цените спрямо базисния сценарий. Такива рискове могат да се реализират при по-продължително и/или по-голямо покачване на цените на суровините на международните пазари от това, което предполагат технически конструирания към 17 декември 2021 г. външни допускания в текущата прогноза. Друг риск за реализиране на по-висока инфлация произтича от възможни промени в цените на електроенергията, ВиК услугите и топлинната енергия на регулирания пазар след изтичане на въведения от правителството през декември 2021 г. мораториум върху цените на тези услуги със срок на действие до 31 март 2022 г. От друга страна, удължаването и/или разширяването на обхвата на въведените от правителството мерки за компенсиране на фирмите за цените на енергоизточниците след първото тримесечие на 2022 г. е предпоставка за реализирането на по-ниска инфлация спрямо заложеното в базисния сценарий на прогнозата.

ПРОГНОЗА ЗА ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА 2021–2023 ГОДИНА

Външна среда

Прогнозата на БНБ за основни макроикономически показатели е изготвена въз основа на данни, публикувани към 13 януари 2022 г., като информацията, използвана за изготвянето на външните допускания, обхваща периода до 17 декември 2021 г. Прогнозата се основава на допускания за развитието на международната конюнктура на базата на най-актуалните прогнози на Европейската централна банка (ЕЦБ), Европейската комисия (ЕК) и Международния валутен фонд (МВФ). Подходът на БНБ за съставяне на допусканията за цените на основни суровини на международните пазари е променен спрямо предходните прогнози по отношение както на използваната методология, така и на обхвата на разглежданите суровини. Динамиката на цените на енергийните продукти в допусканията се определя от пазарните очаквания, измерени чрез фючърсните договори, сключени за тях на международните пазари. В сравнение с предходните прогнози е разширен обхватът на разглежданите енергийни суровини, като са включени цените на природния газ и електрическата енергия с цел тяхното експлицитно отразяване в макроикономическия модел на БНБ.¹ По отношение на допусканията за цените на неенергийните продукти е направена промяна в

¹ При петролните продукти допускането за цената през целия прогнозен хоризонт се основава на динамиката на фючърсните договори, които се търгуват на международните пазари. По отношение на природния газ също се използват цени на фючърсните договори за доставка до първото тримесечие на 2023 г. Поради липсата на публична информация за достатъчен обем и брой фючърсните сделки за периода след това цената на природния газ е заложено да следва динамиката на цените на фючърсните договори за доставка на петрол. Оценките за траекторията на цената на електроенергията са направени на базата на пазарна информация от сключени фючърсните договори на италианския и германския пазар до второто тримесечие на 2023 г., след което цената се запазва на достигнатото ниво до края на 2023 г.

методологията за тяхното изготвяне. В предходните прогнози за целия прогнозен хоризонт се използват допусканията за цените на тези суровини в най-актуалната макроикономическа прогноза на ЕЦБ, които се базират на информацията за сключени фючърсните договори. В текущата прогноза на БНБ са използвани фючърсните договори на международните пазари до края на 2022 г., тъй като след този период липсва публична информация за достатъчен обем и брой фючърсните сделки за тези суровини на международните пазари. По тази причина оценката за динамиката на неенергийните суровини през 2023 г. е направена чрез отчитане на историческата им взаимовръзка с динамиката на глобалната търговия, залегнала в допусканията.

През 2021 г. цените на енергийните и неенергийните продукти отбелязаха значително повишение. Това отчасти се дължеше на достигнатите най-високи в исторически план нива на цената на природния газ в Европа през четвъртото тримесечие на 2021 г., което се отрази и в поскъпването на други енергийни стоки, като електроенергията и въглищата. В същото време през 2021 г. цените на редица неенергийни стоки и суровини се повишиха съществено вследствие на продължителните затруднения при глобалните вериги за доставки, както и под влияние на засиленото търсене в световен мащаб.

Въз основа на така съставените допускания очакваме цените на петролните продукти и природния газ в евро да продължат да се покачват на годишна база до края на третото тримесечие на 2022 г., което да бъде последвано от понижението им на годишна база до края на 2023 г. Прогнозата включва допускане за продължаващо нарастване на годишна база на

цената на електроенергията в евро до края на 2022 г. и понижението ѝ на годишна база през следващата година. Цените на неенергийните продукти в евро се допуска, че ще се повишават на годишна база през целия прогнозен хоризонт.² Допусканията предполагат, че външното търсене на български стоки и услуги³ ще се повиши с 8.6% през 2021 г., след което ще отчете 5.1% растеж през 2022 г. и 5.6% през 2023 г.

Неблагоприятните икономически ефекти, свързани с продължаващите затруднения в глобалните вериги за доставки и разпространението на пандемията от *COVID-19*, са отчетени в прогнозата до степенята, в която тези фактори са отразени в допусканията за растежа на външното търсене на български стоки и услуги и в пазарните очаквания за цените на суровините и краткосрочните лихвени проценти на паричния пазар в еврозоната към 17 декември 2021 г. В прогнозата не се прави опит да се отчетат специфични за българската икономика ефекти от затрудненията в глобалните вериги за доставки и от продължаващото разпространение на пандемията от *COVID-19*.

Икономическа активност в България

През периода януари – септември 2021 г. реалният БВП се повиши с 3.6% спрямо януари – септември 2020 г. по сезонно неизгладени данни⁴, като растежът беше почти изцяло определен от нарастването на частното потребление. Така към третото тримесечие на 2021 г. беше достигнато възстановяване на икономическата

активност⁵ до 99.8% спрямо нивото от четвъртото тримесечие на 2019 г. преди началото на кризата, предизвикана от разпространението на *COVID-19*. Наличните конюнктурни индикатори⁶ за последното тримесечие на 2021 г. показват предимно продължаване на нарастването на верижна база на реалния БВП. В резултат очакваме реалният БВП общо за 2021 г. да отчете 3.7% растеж, което ще се дължи почти изцяло на нарастване със 7.5% на частното потребление. За растежа на крайните потребителски разходи на домакинствата през годината допринасят сравнително силното нарастване на доходите от труд, на нетните фискални трансфери към домакинства и подобряването на нагласите на потребителите. Очакваме всички останали компоненти на БВП, с изключение на правителственото потребление, да имат отрицателен принос за растежа на БВП през 2021 г. Увеличените разходи за възнаграждения и здравеопазване, заложи в бюджетната рамка за 2021 г. и в извършената през септември актуализация на държавния бюджет⁷, ще допринасят положително за растежа на правителственото потребление в реално изражение, който се очаква да възлезе на 4.1%.

В прогнозата за 2022 г. и 2023 г. е отразена информация за средствата, които България се очаква да получи от ЕС за изпълнението на Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) през периода 2022–2026 г. в размер на 12.9 млрд. лв., към които се планира да бъдат привлечени частни национални инвес-

² Прогнозата за цените на суровините в евро се основава на техническо допускане за валутния курс на еврото към долара на САЩ, като за целия прогнозен хоризонт той се фиксира на средната си стойност за октомври и ноември 2021 г. и на последните десет дни към датата на формиране на допусканията за външната среда, която е 17 декември 2021 г. В резултат от това техническо допускане през 2022 г. еврото поевтинява спрямо долара с 3.4%.

³ Допускането за растежа на външното търсене на български стоки и услуги се базира на [макроикономическата прогноза на ЕЦБ](#) от декември 2021 г.

⁴ Според сезонно изгладени от НСИ данни реалният БВП се повишава с 3.3% на годишна база през периода януари – септември 2021 г.

⁵ Според сезонно изгладените от НСИ данни за реалния БВП на България.

⁶ Имат се предвид индикаторите за доверие на потребителите, бизнес климата, индексите за производство в индустрията и услугите, индексите за оборота в промишлеността и в търговията на гребно.

⁷ Имат се предвид Законът за изменение и допълнение на Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 г. от 16 септември 2021 г. и Законът за изменение и допълнение на Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2021 г. от 16 септември 2021 г.

тиции на стойност общо 6.8 млрд. лв.⁸ Съгласно НПВУ се предвижда основната част от очакваните безвъзмездни средства от ЕС да бъде реализирана под формата на инвестиции в основен капитал на сектор „държавно управление“, а по-малка част да бъде усвоена като правителствено потребление. Според допусканията, заложените от БНБ в текущата макроикономическа прогноза, през 2022 г. номиналният размер на реализираните инвестиционни проекти със средства по плана ще бъде сравнително малък, което се определя от забавянето при внасянето на плана и продължаващия процес по неговото съгласуване с Европейската комисия. През 2023 г. предвиждаме изпълнението на инвестиционните проекти по плана да има съществено значение за ускоряването на растежа на инвестициите в основен капитал в икономиката.

През 2022 г. прогнозираме растежът на БВП да се забави слабо до 3.6%, което ще се дължи предимно на значително по-слабия растеж на частното потребление, но и на понижението на правителственото потребление⁹. Забавянето на растежа на частното

⁸ Информацията за размера на очакваните безвъзмездни средства от ЕС и на частното национално съфинансиране по НПВУ, използвана при изготвянето на макроикономическата прогноза, е въз основа на версията на плана от октомври 2021 г., докато допусканията за изпълнението на плана по години през прогнозния хоризонт са направени от БНБ.

⁹ Поради политическата ситуация в страната прогнозата за динамиката на компонентите на правителственото потребление през периода 2022–2023 г. е изготвена в условията на липса на бюджетна рамка за 2022 г., както и на средносрочна бюджетна прогноза, което създава несигурност пред прогнозата. В резултат прогнозата се основава на експертно допускане на БНБ за динамиката на правителственото потребление, без да отразява действието на евентуални фискални мерки, които могат да бъдат предприети от правителството с новата бюджетната рамка на страната. През 2022 г. прогнозираме забавяне на номиналния растеж на разходите за компенсация на наетите в публичния сектор, на разходите за междинно потребление и на разходите за здравноосигурителни плащания спрямо прогнозирания растеж на тези компоненти през 2021 г. Същевременно правителственото потребление се очаква да има отрицателен принос за растежа на реалния БВП поради прогнозирания сравнително висок растеж на неговия ценови компонент. Прогнозираният увеличен размер на нетните трансфери към домакинства главно по линия на преизчисляването на пенсиите от 25 декември 2021 г. и на одобреното от правителството продължаване на изплащането на добавки за пенсионерите до юни 2022 г., както и при допускане за осъвременяване на пенсиите от юли 2022 г. по така нареченото „швейцарско правило“ ще продължи да подкрепя растежа на частното потребление през текущата година.

потребление в прогнозата за 2022 г. се дължи на високата база от 2021 г. и на негативните ефекти от прогнозираното ускоряване на инфлацията до средата на 2022 г. върху реалния разполагаем доход на домакинствата и върху потребителските нагласи. Прогнозираният ефект на инфлацията върху реалния разполагаем доход на домакинствата през 2022 г. до голяма степен ще бъде компенсиран от увеличение на компенсацията на един нает в номинално изражение и от допускането за нарастване на номиналните нетни фискални трансфери към домакинства. В резултат на тези взаимно компенсиращи се фактори прогнозираме реалния разполагаем доход на домакинствата през 2022 г. да остане без съществена промяна спрямо нивото от 2021 г. Очакваме високата инфлация през 2022 г. да влоши нагласите на потребителите, което ще окаже негативен ефект върху склонността на домакинствата да потребяват. По отношение на фирмите предвиждаме негативния шок по линия на предлагането, свързан с по-високите цени на основни суровини, да се отрази във влошаване на техните нагласи, ограничавайки инвестиционната активност на частния сектор. Същевременно прогнозираният 8.9% растеж на общите за икономиката инвестиции през 2022 г. е движени главно от инвестициите, свързани с усвояване на средства по НПВУ (най-вече правителствени и в по-малка степен частни инвестиции), както и от правителствените инвестиции вследствие на очакванията за по-висок темп на усвояване на средства от ЕС в последната фаза на програмния период 2014–2020 г. и за плавно възстановяване на националните инвестиции. Очакваме нетният износ да допринесе положително за прогнозирания реален растеж на БВП през 2022 г. поради по-силен растеж на износа спрямо вноса.

През 2023 г. очакваме растежът на БВП да се ускори до 4.5% най-вече поради прогнозираното значително увеличение на публичните и частните инвестиции в съответствие със заложените в прогнозата времеви профил на усвояването на средства по НПВУ и поради придобиването на

нови бойни самолети¹⁰. Публичните инвестиции се очаква да бъдат допълнително подкрепени и от продължаващото изпълнение на големи инфраструктурни проекти с национално финансиране.¹¹ Инвестициите на частния сектор, които не са свързани с НПВУ, също се очаква да се увеличат в съответствие с прогнозираното нарастване на вътрешното и външното търсене и свиване на свободния производствен капацитет. Прогнозираме през 2023 г. растежът на потреблението на домакинствата да се ускори в съответствие с динамиката на реалния им разполагаем доход, който ще се увеличи най-вече поради очаквания изпреварващ растеж на номиналните заплати спрямо инфлацията. Същевременно значителното нарастване на инвестициите, които имат висок вносен компонент, и придобиването на бойните самолети ще доведат до по-висок растеж на вноса спрямо износа и съответно до негативен принос на нетния износ за растежа на реалния БВП през 2023 г. Прогнозираме правителственото потребление в реално изражение малко да се увеличи през 2023 г., но да има близо до неутрален принос за растежа на БВП през годината.

Платежен баланс

Прогнозираме текущата сметка на платежния баланс да отчете дефицит от -1.1% от БВП през 2021 г. (-0.3% от БВП през 2020 г.). Нарастването на дефицита на годишна база ще се определя в най-голяма степен от по-висок дефицит по търговското салдо главно поради по-силния растеж на реалния обем на вноса на стоки спрямо този на износа, като в по-малка степен ще повлияе и разширяването на

¹⁰ В съответствие с информацията от Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2021–2023 г., публикувана през декември 2020 г., в прогнозата е включено очакваното придобиване на нови бойни самолети през 2023 г. на стойност 1.1 млрд. лв. Доставка на оборудването е отразена в нивото на публичните инвестиции през 2023 г., както и в размера на вноса на стоки през същата година.

¹¹ В макроикономическата прогноза не са включени оценки за потенциалното влияние върху икономическата активност на средствата, които България ще получи по линия на Многогодишната финансова рамка за периода 2021–2027 г. поради липсата на достатъчно конкретна информация към момента на изготвяне на прогнозата.

отрицателното салдо по сметка „първичен доход, нето“. През 2022 г. очакваме дефицитът по текущата сметка да започне постепенно да се свива и през 2023 г. да се формира излишък в размер на 0.2% от БВП. Тази динамика ще се дължи главно на прогнозираното нарастване на излишъка при търговията с услуги, за което значителен положителен принос ще има очакваното постепенно възстановяване на услугите, свързани с пътувания, на които страната е нетен износител. По-малък принос за свиването на дефицита по текущата сметка през 2022 г. и за формирането на излишък през 2023 г. ще има нарастването на годишна база на излишъка по статия „вторичен доход, нето“, което се очаква главно по линия на увеличен размер на парични преводи от български емигранти, които през 2020 г. и 2021 г. спаднаха до много ниски спрямо историческите им стойности нива. През 2022 г. и 2023 г. прогнозираме излишъкът по капиталовата сметка да се повишава на годишна база, като през 2023 г. очакваме по-значително нарастване най-вече във връзка с трансфери по НПВУ.

Пазар на труда

Предвиждаме броят на заетите да отбележи слабо повишение с 0.2% през 2021 г. и да продължи да нараства с 1% през 2022 г. и с 0.6% през 2023 г., но в края на прогнозния хоризонт да остане под нивото си от 2019 г. поради неблагоприятните демографски тенденции в страната. Коефициентът на безработица се очаква да нарасне до 5.5% през 2021 г. главно в резултат на въведените промени в методологията на Наблюдението на работната сила от началото на 2021 г., които не са отразени в предходните години. Същевременно прогнозираме повишаването на икономическата активност в страната да се отрази в понижение на коефициента на безработица до 5.1% през 2022 г. и до 4.8% през 2023 г. Растежът на реалната производителност на труда се очаква да достигне 3.7% през 2021 г. и да се забави до 2.7% през 2022 г. в резултат на по-големия брой заети лица в икономиката. Същевременно очакваното по-съществено повишение на БВП през

2023 г., определено най-вече от инвестициите по линия на НПВУ, ще има благоприятно влияние върху производителността на труда през 2023 г. и растежът се очаква да се повиши до 3.7%. Прогнозираме компенсацията на един нает да нарасне с 9.2% през 2021 г. и с 10.4% през 2022 г. Докато растежът през 2021 г. е движан от по-високите заплати както в частния, така и в публичния сектор, ускоряването на темпа на растеж на компенсацията на един нает през 2022 г. очакваме да се определя изцяло от увеличението на заплатите в частния сектор. Прогнозираната висока инфлация през 2022 г. в условията на повишаващ се недостиг на работна ръка¹² ще има основен принос за ускоряването на растежа на заплатите в частния сектор. Въпреки засилването на икономическата активност в страната при ограничени възможности за нарастване на работната сила растежът на номиналните доходи на един нает ще се забави до 8.4% през 2023 г., за което ще допринесе прогнозираното забавяне на инфлацията. Очакваме повишението на номиналните разходи на единица труд да се забави до 5.3% през 2021 г. (при 9.5% през 2020 г.) в резултат от възстановяването на растежа на производителността на труда. Прогнозираната динамика при компенсацията на един нает и производителността на труда ще се отрази в нарастване на номиналните разходи на единица труд със 7.5% през 2022 г. и в забавяне на растежа до 4.5% през 2023 г.

Инфлация

След период на потисната динамика на потребителските цени в условията на пандемия от второто тримесечие на 2021 г. се формира тенденция към бързо ускоряване на инфлацията в страната, която достигна 6.3% през ноември и надхвърли значително очакванията ни в прогнозата от септември 2021 г. Ускоряването на инфлацията беше широкообхватно по ком-

¹² Според сезонно изгладени от БНБ данни на НСИ за стопанската конюнктура към декември 2021 г. около 26% от фирмите в България посочват, че изпитват недостиг на работна ръка при средна историческа стойност на този индикатор от 12.7% и най-висока стойност от 32% през декември 2019 г.

поненти на ХИПЦ и отразяваше проинфлационното влияние на външни и вътрешни фактори, произтичащи от динамиката както на търсенето, така и на предлагането. Тези фактори могат да се обособят в четири основни групи: 1) повишение на международните цени на енергийните продукти (петрол, природен газ и електроенергия) и на храните; 2) съществено нарастване на цените на международния превоз на стоки и поскъпване на някои промишлени стоки поради затрудненията при глобалните вериги за доставки; 3) увеличение на разходите за труд на единица продукция; и 4) силен растеж на частното потребление в страната (поради растеж на номиналния разполагаем доход на домакинствата, засилване на потребителското доверие и понижаване на нормата на спестяване). Нарастването на цените на енергийните стоки и храните беше с основно значение за ускоряването на инфлацията в страната. В голяма степен това се дължи на високата енергоемкост на българската икономика и повишената ѝ чувствителност към динамиката на международните цени на енергоизточниците след 2020 г. Последното се определяше от обединението на българския пазар на електроенергия с този на останалите страни – членки на ЕС в Югоизточна Европа¹³, където себестойността на произведената електроенергия е по-висока и се влияе повече от цената на природния газ, който се използва в по-голяма степен за производството на електроенергия, отколкото в България. Друг фактор за по-бързото пренасяне на измененията в международните цени към българската икономика беше подписаното през март 2020 г. от „Булгаргаз“ ЕАД и „Газпром експорт“ споразумение за промяна на формулата за ценообразуване на доставяния природен газ¹⁴. Съгласно новите условия за доставка

¹³ През 2021 г. Българската независима енергийна борса беше напълно интегрирана с пазара на електроенергия „Ден напред“ в Югоизточна Европа, което беше извършено на две стъпки. През май 2021 г. беше завършено интегрирането на границата между пазарните зони на България и Гърция, докато през октомври 2021 г. беше завършено обединението с Румъния. За повече информация виж [прессъобщение на Българската независима енергийна борса \(БНЕБ\)](#).

¹⁴ За повече информация виж [прессъобщение на „Булгаргаз“ ЕАД](#).

цената на природния газ вече се преизчислява всеки месец.¹⁵ Тези обстоятелства имаха основен принос за отчетения от НСИ през ноември 2021 г. исторически най-висок растеж (с 35.4% на годишна база) на индекса на цените на производител (ИЦП) на вътрешния пазар. По подкомпоненти на индекса се наблюдаваше сравнително бързо пренасяне на по-високите разходи за производство на фирмите върху цените на продуктите за междинно потребление и върху цените на произвежданите потребителски стоки (както хранителни, така и нехранителни).

Отчитайки динамиката на ИЦП, допусканията за развитието на международните цени на основни суровини, оценената връзка между цените на енергийните продукти и цените на останалите стоки по веригата на предлагане, както и прогнозираното нарастване на верижна база на частното потребление през четвъртото тримесечие, очакванията ни са за ускоряване на годишния растеж на ХИПЦ до 7.7% в края на 2021 г.¹⁶

¹⁵ Съгласно предишния механизъм на ценообразуване доставяната цена на природния газ за дадено тримесечие се определяше на базата на движението на цената на петрола и на алтернативните на природния газ горива на световните пазари за последните 9 месеца, както и на промените в курса на долара на САЩ спрямо лева. Новият механизъм за ценообразуване води до преизчисляване на цената на газа всеки месец. Също така новият механизъм е базиран на хибридна формула, която отчита както динамиката на цената на петрола (петролна компонента), така и динамиката на цената на фючърните договори за доставка на газ, търгувани на борсата в Нидерландия – *Dutch Title Transfer Facility* (хъбова индексация), която е с преобладаваща тежест във формулата.

¹⁶ Според публикуваните след изготвянето на прогнозата данни на НСИ от 18 януари 2022 г. повишението на ХИПЦ през декември 2021 г. беше по-малко и възлезе на 6.6% на годишна база. Разликата спрямо очакваното в базисния сценарий се дължеше главно на по-ниска от прогнозната инфлация при групите на храните и базисните компоненти (и най-вече услугите). При изготвянето на прогнозата за инфлацията при групата на храните бяха използвани седмични данни от Държавната комисия по стоковите борси и тържищата, според които растежът на цените на хранителите стоки в търговията на едро се ускорява до 15.1% на годишна база през декември (спрямо 9.5% през октомври и 9.0% през ноември 2021 г.). Повишението на тези цени беше значително по-голямо от регистрираното по ХИПЦ.

Очакваме годишната инфлация, измерена чрез изменението на ХИПЦ¹⁷, да продължи да се ускорява през първото полугодие, след което да се забави до 7.5% в края на 2022 г. Възходящата динамика на потребителските цени ще отразява най-вече проявлението на ефекти по линия на предлагането, свързани със съществено поскъпване на енергийните суровини в края на 2021 г., както и допусканията за продължаващ растеж на верижна база на цените на електроенергията и природния газ за стопански потребители през първото тримесечие на 2022 г. Оценките за траекторията на цената на електроенергията са направени на базата на пазарна информация от сключени фючърсни договори на италианския и германския пазар и едновременно с това отчитат обявените от правителството мерки за компенсирани на фирмите през първото тримесечие на 2022 г.¹⁸ За остатъка от годината е заложено преустановяването на тези мерки поради липса на информация към датата на изготвяне на прогнозата относно тяхното евентуално удължаване или предприемането на други мерки, засягащи цената на енергийните продукти. Евентуалното въвеждане на нови мерки, засягащи енергийните цени, или промяна във времетраенето или размера на вече действащите такива биха били предпоставка за по-ниска инфлация спрямо базисния сценарий на прогнозата. Нарастването на международните цени на храните и увеличението на разходите за труд на единица продукция ще бъдат други фактори с проинфлационно влияние. От гледна точка на търсенето очакваме през 2022 г. да се наблюдава известно отслабване на натиска към повишение на цените на базисните компоненти на ХИПЦ, което е в съответствие с прогнозираното забавяне на растежа на частното потребление. По

¹⁷ Очакваме измерената чрез индекса на потребителските цени (ИПЦ) инфлация да бъде по-висока спрямо тази по ХИПЦ, което се дължи на методологически особености при конструирането на двата индекса. За повече информация виж акцента „Сравняване на инфлацията според ИПЦ и ХИПЦ“ в публикацията на БНБ „Макроекономическа прогноза, септември 2021 г.“

¹⁸ За повече информация относно мерките за подпомагане на потребителите заради високите енергийни цени виж [прессъобщението на Министерството на енергетиката](#).

подкомпоненти на ХИПЦ най-голям принос за инфлацията през 2022 г. очакваме да имат групите на услугите и на храните. Групата на административно определяните цени се очаква да има малък положителен принос за инфлацията, като в базисния сценарий на прогнозата са включени само официално обявените регулаторни промени до 13 януари 2022 г.

Прогнозираме темпът на нарастване на потребителските цени да се забави до 3.4% в края на 2023 г., като основно влияние за това оказват техническите допускания за понижаване на международните цени на енергийните суровини. Групите на услугите и на хранителните продукти се очаква да продължат да имат най-голям положителен принос за инфлацията през 2023 г. в съответствие с прогнозирания растеж на разходите за труд на единица продукция и на частното потребление, както и с допусканията за продължаващо нарастване на международните цени на храните. Въпреки че към момента на изготвяне на прогнозата не е налична информация за равнището на административно определяните цени през 2023 г., в базисния сценарий е направено допускане, че в средносрочен хоризонт тези цени ще се повишават в съответствие с прогнозираната динамика на разходите за труд на фирмите, които произвеждат такива стоки и услуги.¹⁹

Паричен сектор

Растежът на кредита за частния сектор се очаква да се ускори до 8.2% на годишна база в края на 2021 г. (4.5% през декември 2020 г.) главно под влияние на силното нарастване на кредита за домакинства и най-вече на жилищните кредити. Ниските нива на лихвените проценти по кредитите и благоприятните перспективи за пазара

¹⁹ Възприемането на подход да не се променят административно определяните цени в рамките на целия прогнозен хоризонт е предпоставка за подценяване на общата инфлация, особено в периоди на устойчиво нарастване на номиналните доходи от труд в икономиката, които формират съществена част от производствените разходи на фирмите. За определяне на структурата на производствените разходи на тези фирми е използвана информация на микро ниво от базата данни *Orbis* на *Bureau van Dijk* и таблиците „ресурс – използване“ на НСИ.

на жилища в условията на висока ликвидност и запазващ се приток на привлечени средства в банковата система допринасят за продължаващо ускоряване на годишния растеж на кредита за домакинства. През периода 2022–2023 г. очакваме известно забавяне на кредитната активност, което отчасти ще отразява предвижданото забавяне в темпа на растеж на частното потребление в реално изражение. Допълнителни фактори, които се очаква да имат потенциален ограничаващ ефект върху растежа на кредитите от страна на предлагането, са обявените от БНБ увеличения на антицикличния капиталов буфер от 0.5% на 1.0%, в сила от 1 октомври 2022 г., и от 1.0% на 1.5%, в сила от 1 януари 2023 г., както и въвеждането на нови регулаторни мерки, свързани с минималните изисквания за собствен капитал и приемливи задължения (*MREL*) на кредитните институции. Същевременно прогнозираната висока инфлация през текущата година в съчетание с все още ниските лихвени проценти по кредитите и с продължаващото повишение на цените на жилищата ще стимулират търсенето на кредити от страна на домакинства. При кредита за нефинансови предприятия очакваме запазване на тенденцията към плавно ускоряване на годишния растеж в съответствие с прогнозираното нарастване на частните инвестиции. Предвиждаме депозитите на неправителствения сектор в банковата система да продължат да нарастват през прогнозния хоризонт, но да следват тенденция към постепенно забавяне. Тази динамика ще отразява въведените от част от търговските банки такси за съхранение на парични средства над определен размер, както и отрицателните реални лихвени проценти по депозитите. В условията на продължаващо повишение на доходите, но и на цените, очакваме част от ликвидните средства да се използват за потребление или да се търсят алтернативни на депозитите възможности за инвестиране.

РЕВИЗИИ В ПРОГНОЗАТА

В сравнение с публикуваната макроикономическа прогноза от септември 2021 г., текущите ни очаквания са за по-нисък растеж на реалния БВП през 2021 г. и 2022 г., но за по-висок растеж през 2023 г. Извършената на 18 октомври 2021 г. от НСИ ревизия на историческите редове от данни за БВП има съществен принос за ревизиите в прогнозата за БВП и компонентите му през 2021 г. и 2022 г. спрямо прогнозата от септември 2021 г., особено по линия на частното потребление, нетния износ и инвестициите в основен капитал.²⁰

За 2021 г. низходящата ревизия на растежа на реалния БВП спрямо прогнозата от септември възлиза на 0.2 процентни пункта и отразява главно значително по-отрицателния принос на нетния износ, дължащ се на по-висок от преди прогнозирания растеж на вноса на стоки и услуги, в комбинация с по-нисък растеж на износа на стоки и услуги. И двата компонента са силно повлияни от извършената от НСИ ревизия на историческите редове от данни за БВП и компонентите му за 2020 г. и за първата половина на 2021 г. В допълнение износът е ревизиран в посока по-нисък растеж спрямо прогнозата от септември 2021 г. и поради новите допускания за по-слабо външно търсене на български стоки и услуги, както и поради отчитане на по-слабо от заложеното в прогнозата от септември 2021 г. нарастване на износа на услуги, различни от туризъм, през третото тримесечие на 2021 г. Инвестициите в основен капитал през 2021 г. са ревизирани към по-голям спад на годишна база, като тук основен принос има значителната корекция от НСИ на историческите данни за 2020 г. и за първото полугодие на 2021 г. Същевременно

ревизиите в нетния износ и инвестициите са в голяма степен компенсирани от прогнозирания значително по-висок растеж на потреблението на домакинствата. За ревизията в този компонент на БВП отново значителна роля има извършената от НСИ корекция на историческите данни за 2020 г. и за първото полугодие на 2021 г., но също е отчетено и по-високо от прогнозираното нарастване на частното потребление през третото тримесечие на 2021 г.

Ревизията в посока по-нисък растеж на реалния БВП през 2022 г. е в размер на 1.1 процентни пункта и се дължи почти изцяло на по-слабия растеж на инвестициите в основен капитал и на частното потребление спрямо прогнозата от септември 2021 г. Ревизията при инвестициите е движена най-вече от изместване към края на прогнозния хоризонт на заложените инвестиционни разходи по линия на НПВУ, което засяга най-вече правителствените инвестиции. В допълнение размерът на частните инвестиции е понижен в резултат от очакваните по-високи производствени разходи на фирмите и влошените им нагласи. Ревизията в посока по-нисък растеж на частното потребление през 2022 г. спрямо този в прогнозата от септември 2021 г. се дължи на по-високата база от 2021 г. след извършените от НСИ корекции в историческия ред на серията, но и на ревизия в реалния разполагаем доход на домакинствата спрямо прогнозата от септември 2021 г. В текущата прогноза високата инфлация през 2022 г. до голяма степен неутрализира покачването на номиналните доходи на домакинствата, което води до запазване на реалния разполагаем доход на нива, близо до тези през 2021 г., докато в прогнозата от септември 2021 г. очаквахме реалният разполагаем доход на домакинствата да се увеличи и да подкрепи нарастването на частното потребление в по-голяма степен.

²⁰ За повече информация относно ревизията на данните от страна на НСИ виж акцента „Ревизия на данните за БВП“ в публикацията на БНБ „Икономически преглед“, брой 3/2021 г.

През 2023 г. растежът на икономическата активност се очаква да бъде с 0.7 процентни пункта по-висок от този в прогнозата от септември 2021 г. Това се дължи изцяло на прогнозирания по-силен растеж на инвестициите поради допускането за изместване на част от инвестиционните разходи по линия на НПВУ от 2022 г. към 2023 г. По-съществено покачване спрямо прогнозата от септември 2021 г. се наблюдава по отношение на правителствените инвестиции, тъй като в прогнозата от септември 2021 г. техният профил беше заложен съгласно информацията от Конвергентната програма на Република България (2021–2023 г.), публикувана през май 2021 г., и предполагаше по-голям дял на получени средства по НПВУ през 2022 г. Същевременно частното и правителственото потребление са ревизирани в посока по-слаб растеж спрямо прогнозата от септември 2021 г. При частното потребление основни-

ят фактор за ревизията е прогнозираното по-слабо нарастване на реалния располагаем доход поради значително по-високата инфлация, докато при правителственото потребление главният фактор за ревизията е допускането за понижаване на размера на някои свързани с пандемията разходи за междинно потребление, като разходите за закупуване на ваксини, лични предпазни средства и за дистанционно обучение в образователната система.

Прогнозата за динамиката на общата инфлация е ревизирана съществено в посока по-висока инфлация за целия прогнозен хоризонт. По групи стоки и услуги най-голяма ревизия е направена при хранителните продукти и базисните компоненти на ХИПЦ. Това се дължи главно на постъпила нова информация за ценовите тенденции в страната и в глобален план, ревизия в допусканията за динамиката на цените на основни суровини на международните

Ревизии в прогнозата за БВП и за инфлацията (13 януари 2022 г. спрямо 28 септември 2021 г.)

Годишен темп на изменение, %	Прогноза към 13 януари 2022 г.				Прогноза към 28 септември 2021 г.				Ревизия (процентни пунктове)			
	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.
БВП по постоянни цени	-4.4	3.7	3.6	4.5	-4.2	3.9	4.7	3.8	-0.2	-0.2	-1.1	0.7
Частно потребление	-0.4	7.5	2.8	3.1	0.2	4.7	3.8	3.4	-0.6	2.8	-1.0	-0.3
Правителствено потребление	8.3	4.1	-1.7	0.2	7.5	5.1	-1.6	1.9	0.8	-1.0	-0.1	-1.7
Брутно образуване на основен капитал	0.6	-7.8	8.9	17.7	-5.1	-4.0	13.4	11.0	5.7	-3.8	-4.5	6.7
Износ на стоки и услуги	-12.1	8.6	7.3	6.5	-11.3	9.6	7.6	5.2	-0.8	-1.0	-0.3	1.3
Внос на стоки и услуги	-5.4	10.8	6.0	7.2	-6.6	9.4	6.9	6.0	1.2	1.4	-0.9	1.2
ХИПЦ в края на периода	0.0	7.7	7.5	3.4	0.0	3.8	1.5	1.6	0.0	3.9	6.0	1.8
Базисна инфлация	0.5	5.6	9.2	4.0	0.5	2.1	2.1	2.2	0.0	3.5	7.1	1.8
Енергийни продукти	-13.4	35.0	-6.6	0.8	-13.4	20.0	-5.5	-0.9	0.0	15.0	-1.1	1.7
Храни	2.0	9.0	14.1	4.7	2.0	4.5	2.2	1.7	0.0	4.5	11.9	3.0
Стоки и услуги с административно определяни цени и тютюневи изделия	1.2	2.9	1.4	1.2	1.2	1.8	1.7	1.1	0.0	1.1	-0.3	0.1

Забележки:

1) Ревизията на данните за реалния БВП през 2020 г. се дължи на извършената от НСИ ревизия на историческия ред за БВП и неговите компоненти за периода, започващ от първото тримесечие 1995 г. Новите данни бяха публикувани на 18 октомври 2021 г.

2) Според публикуваните след изготвянето на прогнозата данни на НСИ от 18 януари 2022 г. повишението на ХИПЦ през декември 2021 г. възлезе на 6.6% на годишна база. Разликата спрямо очакваното в базисния сценарий се дължеше главно на по-ниска от прогнозираната инфлация при групите на храните и базисните компоненти (и най-вече на услугите).

Източник: БНБ.

пазари, както и промени в структурата на макроикономическия модел, с който е изготвена прогнозата. Промените в модела са направени, за да може да се отразят ефектите от изменението на цените на електроенергията и природния газ върху разходите за производство на фирмите и пренасянето им върху компонентите на ХИПЦ. Допълнителен фактор за ревизията при базисната инфлация и най-вече при инфлацията при услугите е прогнозираното по-силно нарастване през периода 2022–2023 г. на разходите за труд на единица продукция. По отношение на потребителските цени на енергийните продукти (без тези с административно определяни цени) е направена ревизия в посока по-ниска

инфлация за 2022 г. и по-висока за останалата част от прогнозния хоризонт, което отразява както промени в допусканията за международната цена на петрола, така и проявлението на силен базов ефект от значителното поскъпване на транспортните горива в края на 2021 г. Инфлацията при административно определяните цени е по-ниска спрямо предходната прогноза в края на 2022 г. и по-висока в края на 2023 г., което се дължи на постъпила нова отчетна информация през периода от 28 септември 2021 г. до 13 януари 2022 г., а също и на направените технически допускания за изменението на тези цени в средносрочен план.

РИСКОВЕ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕТО НА ПРОГНОЗАТА

Рисковете по отношение на прогнозата за растежа на БВП се оценяват като балансирани за 2021 г., а за 2022 г. и 2023 г. съществуват рискове за реализиране на по-нисък растеж спрямо този в базисния сценарий.

Основни рискове за 2022 г. и 2023 г. са възможно отлагане на изпълнението на инвестиционни проекти, финансирани с национални средства, по-бавно усвояване на средствата по европейски програми, както и забавено изпълнение на инвестиционните проекти от НПВУ спрямо времевия профил, заложен в базисния сценарий. Друг основен риск е свързан с реализиране на по-висока инфлация спрямо базисния сценарий, което би оказало негативен ефект върху прогнозираните реални доходи на домакинствата и би влошило в по-голяма степен нагласите на икономическите агенти. Това би довело до по-ниска оценка спрямо базисния сценарий за размера на частното потребление и инвестициите. Рискове от реализиране на по-слаб растеж на БВП през 2022 г. и 2023 г. има и по линия на развитието на пандемията от *COVID-19* в глобален мащаб, макар и при последните вълни на разпространение на вируса да се наблюдаваха сравнително ограничени негативни ефекти върху икономическата активност в България поради характера на налаганите противоепидемични мерки и постепенното адаптиране на икономическите агенти към тях.

Поради липсата на бюджетна рамка за 2022 г. и на актуална средносрочна бюджетна прогноза към момента на изготвяне на текущата макроикономическа прогноза съществува несигурност относно влиянието върху вътрешното търсене на евентуални нови дискреционни мерки, които могат да бъдат предприети от правителството през периода 2022–2023 г. В допълнение съществува несигурност и по отношение на продължителността на

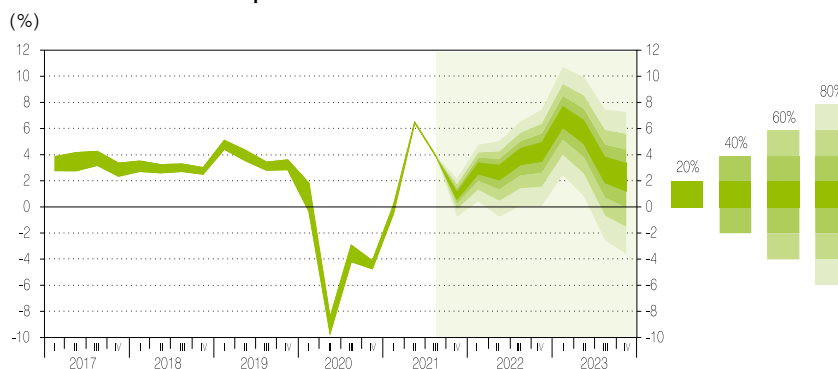
действие на предприетите до сега мерки, насочени към смекчаване на негативните ефекти от разпространението на *COVID-19*, както и по отношение на продължителността на обявените мерки за подпомагане на бизнеса заради високите цени на енергоизточниците.

Несигурността по отношение на прогнозата за даден показател може да бъде илюстрирана графично с помощта на ветрилообразна графика. Лентите на графиката, оцветени с определен цвят, задават интервал, в който с определена вероятност се очаква да попадне реализацията на прогнозираната величина (за повече подробности виж бележката към горната графика на следващата страница). Обичайно всеки такъв интервал се разширява с увеличаване на прогнозния хоризонт, което отразява нарастващата несигурност по отношение на по-далечното бъдеще. Средната лента на графиката, отбелязана с най-тъмен цвят, включва базисния сценарий за годишното изменение на реалния БВП, като според построеното вероятностно разпределение вероятността действителната величина да попадне в тази лента е 20% за всяко от тримесечията. Според илюстрираното вероятностно разпределение за 2022 г. с 60% вероятност годишният темп на изменение на реалния БВП се очаква да е в интервала от 1.2% до 5.2%.

Пред реализирането на прогнозата за инфлацията за целия прогнозен хоризонт съществуват рискове за по-силно нарастване на цените спрямо базисния сценарий. Такива рискове могат да се реализират при по-продължително и/или по-силно покачване на цените на суровините на международните пазари от това, което предполагат технически конструирани към 17 декември 2021 г. външни допускания в текущата прогноза. Това би могло да допринесе за промяна в начина на ценообразуване на

фирмите, включително в скоростта и степента на пренасяне на повишените им разходи за производство върху крайните потребителски цени, спрямо текущите оценки на базата на иконометричния модел, с който е изготвена прогнозата. Друг риск за реализиране на по-висока инфлация произтича от възможни промени в цените на електроенергията, ВиК услугите и топлинната енергия на регулирания пазар след изтичане на въведения от правителството през декември 2021 г. мораториум върху цените на тези услуги със срок на действие до 31 март 2022 г. От друга страна, удължаването и/или разширяването на обхвата на въведените от правителството мерки за компенсиране на фирмите за цените на енергоизточниците след първото тримесечие на 2022 г. е предпоставка за реализирането на по-ниска инфлация от заложеното в базисния сценарий на прогнозата.²¹ Балансът на рисковете по отношение на инфлацията е илюстриран графично на ветрилообразната графика долу. Ветрилообразната графика за инфлацията показва например, че с 60% вероятност годишната инфлация при потребителските цени в края на 2022 г. ще бъде в интервала от 3.4% до 12.6%.

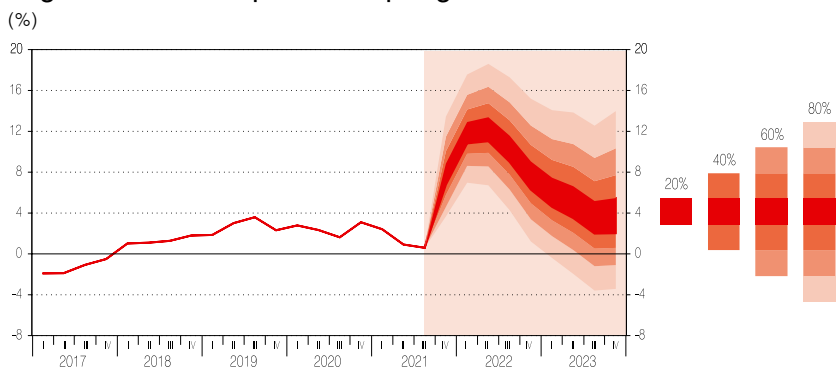
Ветрилообразна графика за очаквания годишен темп на изменение на реалния БВП

Забележки: На графиката е показана историческата серия и прогнозата за годишния растеж на реалния БВП по сезонно неизгладени данни. Ветрилообразната графика представя експертните възгледи на изготвилите прогнозата за несигурността по отношение на прогнозираната величина на базата на вероятностно разпределение. В отчетния период са показани ревизиите на оценките за растежа на БВП, като по-скорошните отчетни периоди са ревизирани по-малък брой пъти и съответно ивицата се стеснява. Средната лента на графиката за прогнозния хоризонт, отбелязана с най-тъмен цвят, включва централната прогноза, а според построеното вероятностно разпределение вероятността действителната величина да попадне в тази лента е 20% за всяко от тримесечията. Ако към средната лента се прибавят съседните ленти от двете ѝ страни (в еднакъв по-светъл цвят), то общо се покриват 40% от вероятностната маса. Така с добавянето на всяка двойка ленти в еднакъв цвят вероятността стойността да попадне там се увеличава с по 20 процентни пункта, докато се стигне до 80%. Вероятността реализираната стойност да не попадне в оцветената част от графиката според избраното разпределение е 20%.

Източник: БНБ.

Ветрилообразна графика за очакваната инфлация на годишна база в края на периода

Забележка: Ветрилообразната графика представя експертните възгледи на изготвилите прогнозата за несигурността по отношение на прогнозираната величина на базата на вероятностно разпределение. Средната лента на графиката, отбелязана с най-тъмен цвят, включва централната прогноза, а според построеното вероятностно разпределение вероятността действителната величина да попадне в тази лента е 20% за всяко от тримесечията. Ако към средната лента се прибавят съседните ленти от двете ѝ страни (в еднакъв по-светъл цвят), те общо покриват 40% от вероятностната маса. Така с добавянето на всяка двойка ленти в еднакъв цвят вероятността стойността да попадне там се увеличава с по 20 процентни пункта, докато се стигне до 80%. Вероятността реализираната стойност да не попадне в оцветената част от графиката според избраното разпределение е 20%.

Източник: БНБ.

²¹ Публикуваните за декември 2021 г. данни за ХИПЦ показват по-ниска склонност на фирмите в търговията на дребно изцяло да пренасят повишените си разходи върху продажните цени през текущия период, като запазването на този подход през следващите месеци създава рискове за реализиране на по-ниска инфлация от прогнозираното.

Прогноза за основните макроикономически показатели за периода 2021–2023 г.

(%)

	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.
Годишен темп на изменение				
БВП по постоянни цени	-4.4	3.7	3.6	4.5
Частно потребление	-0.4	7.5	2.8	3.1
Правителствено потребление	8.3	4.1	-1.7	0.2
Брутно образуване на основен капитал	0.6	-7.8	8.9	17.7
Износ на стоки и услуги	-12.1	8.6	7.3	6.5
Внос на стоки и услуги	-5.4	10.8	6.0	7.2
ХИПЦ в края на периода*				
Базисна инфлация	0.5	5.6	9.2	4.0
Енергийни продукти	-13.4	35.0	-6.6	0.8
Храни	2.0	9.0	14.1	4.7
Стоки и услуги с административно определени цени и тютюневи изделия	1.2	2.9	1.4	1.2
Заетост				
Разходи за труд на единица продукция	9.5	5.3	7.5	4.5
Производителност на труда	-2.1	3.7	2.7	3.7
Равнище на безработица (дял от работната сила, %)	5.2	5.5	5.1	4.8
Вземания от неправителствения сектор				
Вземания от предприятия**	2.3	4.2	5.2	5.5
Вземания от домакинства	6.6	12.8	9.8	9.5
Депозити на неправителствения сектор	9.7	9.7	7.6	7.3
Процент от БВП				
Текуща сметка на платежния баланс	-0.3	-1.1	-0.6	0.2
Търговски баланс	-3.2	-4.7	-5.3	-5.2
Услуги, нето	5.0	6.7	7.4	8.1
Първичен доход, нето	-3.4	-4.0	-4.4	-4.2
Вторичен доход, нето	1.4	0.9	1.7	1.6
Годишен темп на изменение				
Външни допускания				
Външно търсене	-8.2	8.6	5.1	5.6
Средногодишна цена на петрол тип „Брент“ (в долари)	-33.9	67.6	2.5	-4.4
Средногодишна цена на неенергийни продукти (в долари)	3.5	35.0	6.9	4.0
Цена на петрол тип „Брент“ в края на периода (в долари)	-28.9	82.6	-12.4	-3.8
Цена на неенергийни продукти в края на периода (в долари)	12.2	28.7	2.2	7.8

* Според публикуваните след изготвянето на прогнозата данни на НСИ от 18 януари 2022 г. повишението на ХИПЦ през декември 2021 г. възлезе на 6.6% на годишна база. Разликата спрямо очакваното в базисния сценарий се дължеше главно на по-ниска от прогнозираната инфлация при групите на храните и базисните компоненти (и най-вече на услугите).

** Данните се отнасят за нефинансовите предприятия.

Източник: БНБ.

ISSN 2738-7658 (онлайн)

ХУДОЖЕСТВЕННОТО ОФОРМЛЕНИЕ НА КОРИЦАТА Е РАЗРАБОТЕНО ВЪЗ ОСНОВА
НА СКУЛПТУРНАТА ГРУПА „ХЕРМЕС И ДЕМЕТРА“, ДЕЛО НА КИРИЛ ШИВАРОВ,
РАЗПОЛОЖЕНА НА ЮЖНАТА ФАСАДА НА СГРАДАТА НА БНБ